

Flora en fauna van het Vechtdal

Eind 1982 hebben Provinciale Staten in Overijssel besloten structureel geld beschikbaar te stellen voor het in kaart brengen van het natuurlijk milieu door middel van systematische milieu-inventarisatie. Sindsdien zijn van de volgende gebieden rapportages verschenen: Staphorsterveld en Zwarte Water, IJsseluiterwaarden, IJsseldelta, Oldenzaalse stuwval en Vechtdal.

Het laatstgenoemde vijfde basisrapport geeft de resultaten weer van het in 1989 en 1990 uitgevoerde onderzoek in het Vechtdal. Uit de conclusies van dit onderzoek komt duidelijk naar voren dat de natuurwaarden in het Vechtdal onder druk staan.

De Natuur- en Landschapsbeleid van de Provincie Overijssel is weergegeven in het Beleidsplan natuur en landschap Overijssel (BNLO). In dit plan is het Vechtdal opgenomen als prioritair gebied waarin behoud en ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden in grote delen van het gebied als gewenste ontwikkeling zijn aangegeven. In het kader van dit plan heeft de provincie het initiatief genomen om te komen tot een visie op inrichting en beheer van het Vechtdal. Het streven is er op gericht de resultaten in 1993 op te leveren.

In dit rapport wordt behalve aandacht aan de fysische geografie, vegetatie, flora, dagvlinders en discussie, ook in twintig bladzijden aan de vogels geschonken.

In het Vechtdal zijn Wulp, Tureluur en Scholtekster toegenomen, terwijl Patrijs, Kievit, Grutto en Watersnip zijn afgenomen. Vogels van de rivierarmen (Wintertaling, Waterral, Rietzanger) zijn onder meer door biotoopverlies in aantal achteruitgegaan. In tegenstelling tot het landelijk beeld lijkt het er op dat vogels van het kleinschalig cultuurlandschap, zoals Gekraagde Roodstaart, Grasmus en Geelgors, significant zijn toegenomen. Enkele vogelsoorten zijn nader besproken met daarbij verspreidingskaarten, zoals Slobeend, Zomertaling, Patrijs, Tureluur, Gele Kwikstaart, Nachtegaal, Grasmus, Boomklever en Geelgors. In de periode 1974-1989 is de Groene Specht met 75% achteruitgegaan. F. Post (1989) meent dit te wijten aan het verdwijnen van de Rode Bosmier ofschoon wij dit naar voedselgegevens uit het Gooi sterk menen te betwijfelen. De toename van Zwarte Specht, Grote Bonte Specht en Boomkruiper wordt mede geweten aan de toename van dood hout.

In het onderzoeksgebied zijn 106 soorten als broedvogel aangetroffen. Vijf broedvogelsoorten zijn uit het Vechtdal verdwenen. In 1989-1990 zijn elf soorten aangetroffen die in 1976 niet zijn waargenomen en opvallend is de aantalstoename van 23 soorten in het gebied. In 1989-1990 zijn in het Vechtdal achttien soorten als broedvogel vastgesteld die staan vermeld op de Rode Lijst.

De verschillen van methode van inventarisatie in 1976 en 1989-1990 geven in bepaalde gevallen

grotere aantallen weer tijdens de laatste inventarisaties. Van een toename schijnt echter veelal geen sprake te zijn, mede doordat waarschijnlijk intensiever is geïnventariseerd.

M.A. Heinen, P. Bremer, J. Brouwer & A.J. Dijkstra: Flora en fauna van het Vechtdal. De huidige situatie en ontwikkelingen tussen 1976 en 1990. Basisrapport. Milieu-inventarisatie. 134 bladzijden, vele figuren en tabellen, 4 bijlagen, losbladige vegetatiekaart (1993). Uitg. Provincie Overijssel, Hoofdgroep Ruimtelijke Ordening en Inrichting, Afdeling Landelijk Gebied, Bureau Natuur en Landschap, postbus 10078, 8000 GB Zwolle. Prijs f 17,- (exclusief verzendkosten). Verkrijgbaar bij bovenstaand adres en inlichtingen bij P. Bremer, 038 - 251 752.

Inrichtingsvoorstel voor Hekslootpolder bij Haarlem

Onder de titel 'De Hekslootpolder, een afronding' is het derde rapport verschenen van de Vereniging 'Behoud de Hekslootpolder'. Hierin worden lijnen uitgezet voor de inrichting van de Hekslootpolder, een veenweidegebied van circa 160 ha tussen Spaarndam en Haarlem. De Hekslootpolder is als open gebied in stand gebleven dank zij Fort Spaarndam-Zuid, een onderdeel van de Stelling Amsterdam. De polder dreigde eerst te worden volgebouwd met huizen, daarna wilde men er een surfplas van maken en thans is een brug gepland over het Spaarne naar het industriegebied Waarderpolder, waarvan de aan- en afvoerwegen een deel van de polder zullen doorsnijden. De vereniging, die inmiddels al meer dan duizend leden heeft, verzet zich tegen deze plannen.

De uitgangspunten van de vereniging zijn het in stand houden en bevorderen van de natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de Hekslootpolder. In het inrichtingsrapport is een agrarisch gebruik van de polder met ruimte voor de recreant als basisvoorwaarde gesteld. Een overwegend agrarisch beheer is onmisbaar voor het voortbestaan van de weidevogels, één van de belangrijkste waarden van de polder. Vanwege de weidevogels mag het gebied niet worden versnipperd en zijn de fiets- en wandelpaden in de randen van het gebied gepland. Er zijn in het inrichtingsvoorstel enkele nieuwe elementen opgenomen, die vogels meer kansen moeten bieden zoals een kemphanenplas en oeverwaluwand. De nieuwe poelen in de polder zullen niet alleen de vogels ten goede komen, maar ook de padden, kikkers, insecten en waterplanten.

Aan de recreant die vogels wil observeren, is gedacht aan het plaatsen van een vogelwaarnemingshut en andere vogelobservatiepunten. Op een aantal plaatsen wil men de plekken Riet uitbreiden voor de rietvogels en de insecten. Bovendien zal er voldoende overjarige Riet moeten blijven staan waarin rietvogels kunnen nestelen en insecten overwinteren. In het noordoostelijke deel van de polder, de Oud-Spaarndammerpolder, wil men 's winters het waterpeil verhogen zodat een drassig gebied ontstaat. Dit kan vogel-

soorten aantrekken die hier kunnen overwinteren.

De uit 1647 daterende boerderij Noord-Akendam zou als informatiecentrum over natuur en milieu kunnen worden ingericht.

Het inrichtingsrapport (22 bladzijden) is te bestellen door overmaking van f 7,50 (inclusief verzendkosten) op girorekening 5 038 962 ten name van de Vereniging Behoud de Hekslootpolder, Haarlem, onder vermelding van 'Hekslootpolder, een afronding'. Nadere inlichtingen 023 - 382 666 of bij Peter de Jong, Merwedestraat 54, 1972 VV IJmuiden.

Watervogels en wetlands in Limburg

In het kader van het project 'Ecologisch Herstel Maas' verscheen een rapport 'Watervogels en wetlands in Limburg'. Het rapport kwam tot stand door een samenwerking tussen de Provincie Limburg, Rijkswaterstaat/RIZA, Rijkswaterstaat/Directie Limburg en Bureau Waardenburg.

In de provincie Limburg bevinden zich acht waterrijke gebieden die van internationaal belang zijn. De Grote Peel en de Deurnese Peel hebben reeds de officiële status van wetland in het kader van de Ramsar Conventie. Het rapport beschrijft de ornithologische betekenis van de wetlands in Limburg. De nadruk ligt hierbij op het voorkomen van water- en moerasvogels in het winterhaljaar. Dank zij zeer frequente tellingen in de periode 1977-1991 kwam een grote hoeveelheid informatie beschikbaar. Het gaat over de zes wetlands De Hamert, het Mariapeel-Deurnesepeel-complex, de Grote Peel, de Meinweg, de rivier de Maas en de Middenlimburgse Maasplassen. Het onderzoek is op initiatief van de Provincie Limburg en het Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling (RIZA) uitgevoerd.

De onderzochte wetlands zijn voor een aantal vogelsoorten van grote betekenis. De Grote Peel, het Mariapeel-Deurnesepeel-complex, De Hamert en de Meinweg zijn belangrijke pleisterplaatsen voor de Kraanvogel. Verder is het Nationaal Park De Grote Peel belangrijk omdat er regelmatig 1% van de Noordwesteuropese populatie van de Taigarietgans overwintert en er meer dan 1% van de blauwborstpopulatie broedt. Het wetland van de Middenlimburgse Maasplassen is interessant voor de Krakeend, Tafelend en Aalscholver. Bovendien overwinteren er regelmatig meer dan 10.000 watervogels. Voor verscheidene soorten neemt de betekenis nog verder toe. De rivier de Maas heeft grote waarde als overwinteringsgebied voor het Nonnetje en de Kleine Zwaan. Dode rivierarmen en grindgaten oefenen grote aantrekkingskracht uit op overwinterende watervogels.

Gedurende de broedtijd zijn de wetlands in het Maasdal op provinciale schaal van grote betekenis voor Fuut, Blauwe Reiger, Bergeend, Kleine Plevier en Oeverzwaluw. Binnen het Middenlimburgse Maasplassengebied zijn in de winter de vijf belangrijkste plassen Asselt, Osen-Noord, Houbenhof, Grote Hegge en de plas rondom de Clausentrale. Dan zijn ook delen van de Maas tussen de Nederlands-Belgische grens bij Eijsden en Maastricht en het gedeelte tussen Well en Mook van groot belang.

De Maasplassen bevriezen minder snel dan de wateren in Midden- en Noord-Nederland waardoor grote aantallen watervogels zich tijdens strenge winters naar Limburg verplaatsen. In de onderzochte winters werden maximaal 35.000 watervogels in het Middenlimburgse Maasplassengebied en 24.000 exemplaren voor het overige deel van het Maasdal geteld. In januari komen in het Maasdal de meeste exemplaren voor. Tijdens de onderzoeksperiode werd een vooruitgang in deze gebieden vastgesteld van Knobbelswaan, Kleine Zwaan, Aalscholver, Kolgans, Grauwe Gans, Smient en Krakeend, terwijl een afname werd vastgesteld bij Wintertaling, Wilde Eend en Waterhoen.

In hoofdstuk 5 worden vanuit het oogpunt van de watervogels gezien een aantal aanbevelingen gedaan om de Limburgse wetlands beter te beschermen en tevens om monitoring van de watervogelpopulatie in de toekomst te verbeteren. Verdroging, vermessing, verontreiniging, verstoring en biotoopaantasting zijn de belangrijkste bedreigingen waarmee de Limburgse wetlands hebben te kampen.

Voor de Maasplassen worden vier aanbevelingen nader uitgewerkt namelijk het instellen van vogelreservaten, het instellen van winterrustgebieden voor watervogels, natuurontwikkeling langs de plassen en de rivier en natuurvriendelijk beheer van dijken en oevers.

B. van Noorden: Watervogels en wetlands in Limburg. Reports of the Project 'Ecological Rehabilitation of the River Meuse', nr. 7-1992, 165 bladzijden, 10 bijlagen, vele grafieken, tabellen, foto's en kaartjes (1992). Uitg. Provincie Limburg, Hoofdgroep Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting (ROV), Maastricht, RIZA, Lelystad, Rijkswaterstaat Directie Limburg, Bureau Waardenburg, Culemborg. Het rapport is voor f 27,50 (exclusief verzendkosten) telefonisch te bestellen bij de Bibliotheek van de Provincie Limburg, postbus 5700, 6202 MA Maastricht, 043 - 897 382.

Broedvogels van Arkemheen in 1992

Gedurende het broedseizoen 1992 is de polder Arkemheen 1427 ha beheers- en reservaatgebied, geïnventariseerd op broedvogels. Arkemheen is gelegen in de Nijkerker- en Putterpolder in het uiterste noordwesten van de provincie Gelderland, direct tegen het Nijkerker- en Nulder-nauw.

Hoge dichtheden van Grutto, Kievit en Tureluur (respectievelijk 62, 48 en 15 broedparen per 100 ha) werden vastgesteld, maar 'kritische' weidevogels zoals Kemphaan (1 territorium) en Watersnip (11 territoria) waren zeldzaam. Zomertaling en Sloebend kwamen in relatief grote aantallen voor. Weidevogels bereikten vooral hoge dichtheden in de lager gelegen, en daardoor nattere, terreindelen. Een negatief effect van de langs het gebied lopende E35 werd geconstateerd op de dichtheden van Grutto's. Naast weidevogels herbergde Arkemheen tal van ongewone vogelsoorten zoals Bruine Kiekindief (4), Kwartelkoning (1), Porseleinhoen (3), Bontbekplevier (1), Strandplevier (1), Grote Karekiet (1) en Grauwe Gors (1). Met name de strook langs de zeedijk bleek voor vogels erg waardevol.

Mede omdat het gebied een grote oppervlakte

beslaat, is het voor weidevogels zeer waardevol en vormt het een bolwerk voor Grutto en Tureluur. Om Arnhemheen als weidevogelgebied te behouden, zijn een handhaving van hoge waterstanden, rust en een beperking op de mestgift (ruige stalmest) van belang.

Buiten de reservaatgrenzen worden nog Kievitseieren geraapt waardoor in begin april de rust in de broedgebieden wordt verstoord en mislukt een groter aandeel van de eerste broedsels van de Kievit. Vooral in droge jaren kan dit invloed hebben op de reproductie. Het verdient aanbeveling om het zoeken en rapen van Kievitseieren in de gehele polder Arnhemheen te verbieden.

Henk van der Jeugd & Willem van Manen: Broedvogels van Arnhemheen in 1992. 40 bladzijden, 57 verspreidingskaarten als bijlage, 10 tabellen, 12 figuren. Sovon-rapport 92/17, DBL-publikatie nummer 59. Voor serieus geïnteresseerden verkrijgbaar. Directie Beheer Landbouwgronden, postbus 20022, 3502 LA Utrecht, 030 - 858 312 (heer Klabbers).

Bovendien verschenen (nadere inlichtingen: 030 - 858 312):

H. Runhaar, M. van der Linden, H. Olf & M. van 't Zelfde: Evaluatie van vegetatiegegevens in relatiënnotagebieden. CML-rapport 94, DBL-publikatie 54 (1993).

N. Dickhaut, J. Geraedts & J. Cortenraad: Botanisch onderzoek in het relatiënnotagegebied Maaßdal (en Beesel-Swalmen). DBL-publikatie 60 (1993).

D. de Boer & G. Willink: Vegetatiekartering relatiënnotagegebied Dommeldal, deelgebieden Liempde-Olland en Gemonde. DBL-publikatie 61, STL-rapport 93/1. (1993). Vegetatie-onderzoek kan niet zelden erg belangrijk zijn bij vogelinventarisaties.

Broedbiologie van Grutto in relatie tot beheer graslanden

In eigen beheer werd een rapport uitgegeven over broedplaatstrouw bij Grutto's. De broedplaatstrouw is bestudeerd aan een populatie van individueel herkenbare Grutto's in de jaren 1984-1988. In het onderzoeksgebied Schaalsmeerpolder en aangrenzende delen van het Wormer- en Jisperveld is een verscheidenheid aan beheersvormen. Dit maakte vergelijkingen van de effecten tussen de beheersvormen mogelijk. Van Grutto's die ten minste twee jaren in het onderzoeksgebied een nest of territorium hebben bezet, werden de onderlinge nestafstanden gemeten. Uit deze verdelingen blijkt dat Grutto's verscheidene jaren achtereenvolgend teruggen naar het zelfde territorium of perceel. Broedsucces, partnertrouw en kwaliteit van het habitat zijn van invloed op het niveau van broedplaatstrouw. Door de hechte band bij de paren van Grutto zijn broedplaats- en partnertrouw gekoppeld.

Terugkeer van Grutto's naar hun geboorteplaats (geboorteplaatsstrouw) laat voor mannetjes een sterkere binding aan de geboorteplaats zien dan dit voor de wijfjes het geval is. Belangrijk aspect voor zowel broed- als geboorteplaatsstrouw is de kwaliteit van het habitat (territorium) waarin wordt gebroed. Door bevordering van het broedsucces kan indirect via het beheer een positieve bijdrage aan broedplaatstrouw worden geleverd. Uit dit onderzoek blijkt dat Grutto's een sterke binding hebben met percelen (territoria) waar ze jaarlijks teruggen om te broeden. Deze hoge mate van broedplaatstrouw heeft een aantal con-

sequenties voor het te voeren beheer. Door de sterke binding aan een perceel zijn de mogelijkheden voor geforceerde 'verhuizingen' beperkt. Plotselinge veranderingen in het beheer bijvoorbeeld na het beëindigen van een overeenkomst kunnen grote gevolgen hebben voor de vestiging van broedvogels op de betrokken percelen. De realisatie van reservaten met een voldoende grote omvang biedt betere garanties voor het beheer op lange termijn mits hiervoor de financiële middelen worden vrijgemaakt.

N.M. Groen: De broedbiologie van de grutto in relatie tot het beheer van graslanden. Deel 1: Broedplaatstrouw. Bredingsite tenacity and philopatry in the Black-tailed Godwit *Limosa limosa limosa*. 53 bladzijden, 6 tabellen, 12 figuren, 2 foto's (1992). Stichting ter Bevordering van het Natuurwetenschappelijk Onderzoek, Amsterdam. DBL-rapport, nummer 56, Utrecht. Het rapport kan worden besteld door overmaking van f 20,- op girorekening 1 848 487 ten name van N. Groen, Paardenkamp 49, 1541 XN Koog aan de Zaan, 075 - 312 894, onder vermelding van 'broedplaatstrouw'.

Jaarverslag 1992 Vogelwerkgroep De Haeselaar

Inmiddels is het vijfde jaarboek van Vogelwerkgroep De Haeselaar verschenen waarin verslagen van de activiteiten door de leden gedaan, zoals tellingen, onderzoeken en vogelbeschermingsmaatregelen. Bovendien verschaft het jaarboek nadere informatie over de vogels is het werkgebied dat zich in Midden-Limburg uitstrekt van de Duitse tot de Belgische grens. De totale oppervlakte van het werkgebied is ongeveer 65 km².

Sinds 1 januari 1993 is de Vogelwerkgroep De Haeselaar aangesloten bij de Vogelstudiegroep van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. In 1992 werden in totaal 142 vogelsoorten waargenomen waaronder Grauwe Kiekendief, Grote Gele Kwikstaart, Duinpieper, Visarend, Roodpootvalk, Kleine Zwaan en Kuifleeuwerik. Ook werd een Balkan Gele Kwikstaart waargenomen.

Een drietal broedparen van de Ortolaan en het broedgeval van een Rode Wouw zijn vermeldenswaard. De Rouwkwikstaart en de Kleine Plevier broedden op het terrein van de kalksteenfabriek. De Fluiter was met zes paren vertegenwoordigd, de Appelvink met maximaal twee broedparen, de Patrijs met veertig broedparen (in 1988 werden nog maar acht paren geteld) ging sterk vooruit hetgeen wordt geweten aan de afgenomen jachtdruk. Ook werd een toename geconstateerd van de broedparen van de Groene Specht (5) en de Zwarte Specht (7).

Het jaarboek brengt verslag uit van het bijzonder soortenproject, trekellingen in het najaar, punt-transsectellingen, huiszwaluwinventarisatie in Midden-Limburg (achteruitgang met 92%), beektellingen, inventarisatie terrein kalksteenfabriek, broedvogels van Abdij Lilbosch te Pey, Kerkuilen, nestkastenproject en een aantal aanvullende informatie waaronder verslagen van excursies. In totaal bevat het jaarboek 49 bladzijden.

Nadere inlichtingen bij Henk Swinkels, Diergaarderstraat Zuid 39, 6105 CA Maria Hoop, 04743 - 2426.

Nieuwe reeks recreatiekaarten 'Welkom bij de boswachter'

Staatsbosbeheer heeft een lange traditie in het uitgeven van recreatiekaarten. Dertig jaar geleden startte Staatsbosbeheer met de uitgave van Voetspoorkaarten in samenwerking met de ANWB, die toonaangevend zijn geweest voor wandelend Nederland.

Nu hebben Falkplan-Suurland en Staatsbosbeheer de aanzet gegeven voor een nieuwe reeks kaarten. Deze nieuwe recreatiekaarten hebben in de eerste plaats tot doel de realisatie van de doelstellingen van de beheersverantwoordelijkheid van Staatsbosbeheer te ondersteunen. Ervaringen binnen het Staatsbosbeheer geven aan dat recreatie en natuur onder bepaalde voorwaarden zéér goed kunnen samengaan. Staatsbosbeheer heeft 200.000 ha bos- en natuurgebieden in eigendom, waarvan circa 16.000 ha in eigen beheer. Het beheert dus 5% van de oppervlakte van ons land. Circa 90% van de gebieden die in eigen beheer zijn, is opengesteld voor het publiek.

De recreatiekaarten vormen een goed voorbeeld van hoe beheerbelang, service en draagvlakvergroting kunnen worden gecombineerd in één produkt.

De nieuwe kaarten wijken in een aantal punten af van de tot nu toe in gebruik zijnde Voetspoorkaarten. Ze zullen een groter gebied aangeven, zijn ook als fietskaart goed geschikt en geven behalve de eigendommen van het Staatsbosbeheer nu ook de andere bos- en natuurgebieden aan. De schaal van de kaarten is bepaald op 1 : 25.000 op een enkele uitzondering na. De kaarten zullen veel meer dan vroeger toeristische informatie en informatie over terreinen van derden bevatten. De kaarten zijn kleurrijk en overzichtelijk en niet zelden een goede aanvulling bij het inventariseren van vogels in een bepaald gebied.

In nauwelijks vijf jaar zullen ongeveer dertig kaarten worden uitgegeven, ongeveer zeven kaarten per jaar. In 1997 zullen alle dertig recreatiekaarten te koop zijn. Op 7 april zijn de eerste vier kaarten gepresenteerd. Het zijn de kaarten van de Sallandse Heuvelrug, Terschelling, het Drents-Friese Wold en de Utrechtse Heuvelrug. Met circa vierduizend verkooppunten zullen in de toekomst de kaarten overal te koop zijn. De prijs hangt af van de grootte en ligt tussen f 6,50 en f 8,75.

Haagse Vogelbescherming inventariseert vogels in en om Den Haag

Het inventarisatie-rapport 1992 geeft een overzichtelijk beeld van de vogelstand in en om de groene stad Den Haag. Ook om Den Haag, want ook de parken en buitenplaatsen in Rijswijk, Voorburg, Leidschendam en Wassenaar werden geïnventariseerd.

De gegevens uit dit zesde rapport zijn bijeengebracht door ruim vijftig vogelwachters die het gehele jaar niet alleen gegevens verzamelen over de vogels, maar ook aandacht besteden aan vandalisme en andere bedreigingen van het Haagse groen, planten, vleermuizen, enzovoorts.

Het meeste werk van de vogelwachters is het inventariseren van broedvogels door middel van het hanteren van een bepaald telsysteem én door veel aanwezig te zijn in de gebieden.

Het inventarisatie-rapport 'Vogels in en om Den Haag' behandelt eerst de elf vogeltuinen/reservaten die door de Haagse Vogelbescherming zelf worden beheerd. De beheerders krijgen daarin de gelegenheid om te vertellen over hun werkzaamheden en de vogeltellingen.

De 'open gebieden' (dat waren er in 1992 31 stuks) komen daarna aan de beurt. In en om Den Haag wordt in al die gebieden aan vogelbescherming gedaan! Elk park telt wel zo'n 35 tot 50 verschillende broedvogelsoorten en zo'n 15 tot 40 niet-broedende soorten. De meeste soorten werden waargenomen in De Uithof, 139 stuks! Een reden des te meer om zuinig te zijn op dit groengebied!

Uit het onderzoek naar de nestkastjes die in vrijwel al deze telgebieden hangen, blijkt dat de bezetting van deze kastjes heel goed is te noemen. Ten slotte is er veel ruimte gereserveerd voor verslagen van vogelwerkgroepen uit de directe omgeving, zoals die in Meijndel, Zoetermeer, Nootdorp en Vlietland.

Een overzichtskaart achterin completeert het rapport dat een zeer overzichtelijk, compleet en verzorgd beeld verschaft van vogelrijk Den Haag.

Het rapport is gratis voor leden. Niet-leden kunnen 'Vogels in en om Den Haag' bestellen door overmaking van f 9,- (inclusief portokosten) op gironummer 3 586 185 ten name van Penningmeester Haagse Vogelbescherming, Den Haag, onder vermelding van 'Inventarisatie-rapport 1992'. Instellingen en organisaties worden verzocht volledige naam en adres te vermelden van degene aan wie het rapport moet worden toegezonden!

Na telefonische afspraak is het rapport ook af te halen tegen een bedrag van f 6,50 op de volgende adressen van de vereniging: H. Dekker, Rietzangerlaan 19, Den Haag, 070 - 3 232 637, T.P.J. Loorij, Rozentuin 31, Voorburg, 070 - 3 865 926.

Nadere informatie over de vogels in en om Den Haag en het inventariseren daarvan, wordt graag gegeven door E. Evers, 070 - 3 542 636.

Nationaal Park Schiermonnikoog

Eén van de natuurgebieden waar nog veel, elders bedreigde vogelsoorten voorkomen, is het Nationaal Park Schiermonnikoog waar op 18 juni het Bezoekerscentrum 'De Oude Centrale' door ZKH Prins Bernhard is heropend. Liefst 22 vogelsoorten van de 49 soorten die in Nederland op de Rode Lijst staan, komen op Schiermonnikoog voor. Eén van die soorten is de Lepelaar die er sinds kort broedt.

Om het broeden van deze vogel ongestoord te laten verlopen is een deel van de kwelder in de zomer iets langer afgesloten dan het vroeger het geval was.

Ook wil men de begrazing met koeien op het eiland uitbreiden. De duinen verouderen door de wateronttrekking waardoor er ontzettend veel gras komt te staan. De dennenbossen zijn een welkome beschutting op het vaak winderige eiland. Toch streeft 'Natuurmonumenten' naar omvorming van een meer natuurlijk samengesteld bos.